

KAUNO APYLINKĖS TEISMAS

DALINIS SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. vasario 24 d.
Kaunas

Kauno apylinkės teismo teisėja Silvija Gervienė,
sekretoriaujant Joanai Ažukienei,
dalyvaujant pareiškėjui Kauno apygardos prokuratūros prokurorui V. Č.,
asmens, prašomo pripažinti neveiksniu tam tikrose srityse, A. Č. atstovei advokatei Z. R.,
suinteresuotam asmeniui A. Č., jo įgaliotam atstovui advokato padėjėjui J. P.,
suinteresuotiems asmenims V. M. ir V. A., jų įgaliotai atstovei advokatei A. V.,
išvadą teikiančios institucijos Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos
skyriaus atstovei I. M.
nedalyvaujant asmeniui, prašomam pripažinti neveiksniu tam tikrose srityse, A. Č.,
uždarame teismo posėdyje išnaginėjo civilinės bylos dalį dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia
tam tikrose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse civilinėje byloje pagal pareiškėjo Kauno
apygardos prokuratūros prokuroro pareiškimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia tam tikrose turtinių
ir asmeninių neturtinių santykių srityse, globos nustatymo bei globėjo šiose srityse paskyrimo,
suinteresuoti asmenys A. Č., V. M., V. A., byloje išvadą teikianti institucija Kauno miesto
savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius.

Teismas

n u s t a t ė :

pareiškėjas Kauno apygardos prokuratūros prokuroras kreipėsi į teismą su pareiškimu
prašydamas pripažinti A. Č. neveiksnia pareškime nurodytose 6 turtinių santykių srityse ir 6
asmeninių neturtinių santykių srityse, pripažinus A. Č. neveiksnia tam tikrose turtinių ir asmeninių
neturtinių santykių srityse, nustatyti jai globą ir paskirti globėją. Nurodė, kad A. Č. yra netekėjusi,
duomenų apie vaikus nėra, turėjo seserį K. M., kuri 2021 m. mirė. Žinomas artimiausias giminaitis
A. Č. mirusio brolio S. sūnus A. Č.. Iš Kauno miesto socialinių paslaugų centro pateiktos 2022 m.
birželio 28 d. išvados Nr. 6.37/85 matyti, jog socialinis darbuotojas nustatė, kad A. Č. negeba
pasirūpinti savimi ir priimti kasdienių sprendimų turtinių santykių srityse: 1) asmeninių pajamų ir
išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas
už komunalines paslaugas); 2) asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų
pirkimo - pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu;
3) kilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamojo turto pirkimo -
pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); 4) nekilnojamojo turto naudojimas, valdymas

ir disponavimas juo (nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); 5) paveldėjimo teisiniai santykiai (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas); 6) dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla). Taip pat socialinė darbuotoja padarė išvadą, kad A. Č. negeba pasirūpinti savimi ir priimti kasdieniu sprendimu asmeninių neturtinių santykių srityse: 1) savitvarkos įgūdžių srityje (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra); 2) sveikatos priežiūros srityje (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas); 3) šeimos santykių srityje (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią-auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti); 4) asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbiniu pagal sutartį dėl pagalbos priimančias sprendimus; 5) darbo teisinių santykių srityje (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius); 6) politinių ir rinkimo teisių įgyvendinimo srityje. Taigi, A. Č. dėl savo amžiaus (96 metai), jai diagnozuotų kitų susirgimų, ir dėl šių priežasčių galimai sukeltų psichinės sveikatos problemų, negali savarankiškai dalyvauti socialiniame gyvenime, negali savarankiškai priimti kasdieninių sprendimų ir pasirūpinti savimi visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Bendra A. Č. būklė, nustatytos diagnozės, socialinio darbuotojo išvada, duoda pagrindo manyti, kad A. Č. galimai negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Šioms prielaidoms pagrįsti būtina atlikti teismo psichiatrinę ekspertizę, o tai galima padaryti tik pradėjus civilinį procesą dėl asmens pripažinimo neveiksniu. Atlikus teismo psichiatrinę ekspertizę ir nustatčius, jog A. Č. dėl psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, siekiant apsaugoti ir apginti jos teises ir interesus, tose srityse ji pripažintina neveiksnia, sprendimas klausimas ir dėl globos nustatymo tose srityse, kuriose ji būtų pripažinta neveiksnia. Siekiant kuo operatyviau išspręsti globos nustatymo bei globėjo skyrimo klausimą, užtikrinti A. Č. teises bei teisėtus interesus sveikatos priežiūros užtikrinimo, pajamų tvarkymo bei kt. santykių srityse, tikslinga, globos nustatymo bei globėjo ir turto administratoriaus skyrimo klausimą išspręsti priimančias sprendimą dėl asmens pripažinimo neveiksniu. Todėl pripažinus A. Č. neveiksniu turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.10 straipsnio 1 dalimi, jai nustatyta globa bei skirtinas globėjas. A. Č. globėju sutinka tapti A. Č., kuris ir kreipėsi į prokuratūrą dėl viešojo intereso gynimo pripažįstant A. Č. neveiksniu tam tikrose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Kadangi A. Č. turi registruoto nekilnojamojo turto, todėl, nustatčius globą, šiam turtui administruoti skirtinas jos turto administratorius.

Teismo posėdžio metu pareiškėjas prašė priimti dalinį sprendimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksniu pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, kadangi kilus ginčui dėl to, kuris iš pageidaujančių globoti A. Č., tuo atveju, jei ji būtų pripažinta neveiksnia tam tikrose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, turėtų būti paskirtas globėju, byloje nėra ginčo dėl A. Č. pripažinimo neveiksniu tam tikrose srityse. Teismo psichiatrijos ekspertizė patvirtino, kad A. Č. negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, kiti byloje surinkti rašytiniai įrodymai taip pat patvirtina pareiškime nurodomas aplinkybes. Esant duomenims, kad suinteresuoti asmenys gali taikiai sutarti dėl A. Č. globos, tikslinga iš pradžių išspręsti klausimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksniu pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

Prašomo pripažinti neveiksniu tam tikrose srityse asmens A. Č. atstovė atsiliepime į pareiškimą nurodė, kad įvertinus pareiškime nurodytas aplinkybes bei su pareiškimu pateiktus dokumentus, pripažintina, jog A. Č. turi psichikos sveikatos sutrikimų, o siekiant nustatyti ar šie psichikos sveikatos sutrikimai daro poveikį jos gebėjimui suprasti (ar iš dalies suprasti) savo veiksmus, juos valdyti pareiškime nurodytose srityse, tikslinga paskirti teismo psichiatrijos ekspertizę. Teismo psichiatrijos ekspertizės metu nustatčius sritis, kuriose asmuo negeba suprasti savo veiksmų esmės ir jų valdyti, sutiktina, jog teismo psichiatrijos ekspertizės metu nustatytose srityse, kuriose A. Č. negeba suprasti savo veiksmų esmės ir jų valdyti, ji būtų pripažinta neveiksnia, nustatyta jai globa, paskirtims globėjas ir turto administratorius. Nustatčius, jog nėra teisinių trukdžių A. Č. būti A. Č. globėju ir jos turto administratoriumi, šis jo prašymas tenkintinas.

Prašomo pripažinti neveiksniu tam tikrose srityse asmens A. Č. atstovė teismo posėdžio metu palaikė prašymą priimti dalinį sprendimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, nes ginčo dėl to nėra. Siekiant suinteresuotiems asmenims taikiai sutarti dėl A. Č. globos, tikslinga iš pradžių išspręsti klausimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

Suinteresuotas asmuo A. Č. atsiliepime į pareiškimą sutinka su Kauno apygardos prokuratūros pareiškimu dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia, globos nustatyto ir globėjo paskyrimo, sutinka būti paskirtas A. Č. ir turto administratoriumi. Nurodė, kad per paskutinius kelis mėnesius A. Č. lankantis pas A. Č. pradėjo kilti įtarimas dėl A. Č. gebėjimo suprasti aplinką ir savo veiksmus. Dėl pablogėjusios sveikatos būklės A. Č. sunkiai atsimena žmones, todėl kartais vadina skirtingais vardais ar jų visai neatpažįsta. Taip pat A. Č. sunkiai sekasi dėstyti mintis, dažnai užmiršta ką norėjo pasakyti ar kokius vaistus turi vartoti. Dėl savo psichikos sveikatos būklės A. Č. negali viena išeiti iš namų, nes pati negalėtų sugrįžti. Ji nesupranta pinigų reikšmės, nesugeba apsipirkti ar susimokėti mokesčių, ji nemoka rašyti ir skaityti, net nežino vietovės, kur gyvena, pavadinimo. Taip pat A. Č. negali pati atlikti visų įprastų asmeninės higienos laikymosi procedūrų. Suinteresuoto asmens manymu, A. Č. yra sudėtinga išreikšti savo poreikius, įvertinti aplinkybes, numatyti galimo sprendimo pasekmes ir atlikti reikiamus veiksmus. Šias aplinkybes patvirtina Kauno socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos 2022 m. birželio 28 d. surašyta A. Č. gebėjimų vertinimo išvada Nr.6.37/85, kuria nustatyta, kad A. Č. negeba pasirūpinti savimi ir priimti kasdienių sprendimų turtinių santykių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Be to, tiek prastą fizinę, tiek psichinę A. Č. sveikatos būklę patvirtina Kauno teritorinės ligonių kasos atsakymas, VšĮ Kauno miesto poliklinika atsakymas ir UAB „Sveikatos projektai“ atsakymas. Jau 2017 metais A. Č. teikta neurologo konsultacija ir pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos. Dėl A. Č. garbaus amžiaus jai būtina padėti atlikti kasdienes veiksmus, kaip antai, prižiūrėti ir išlaikyti asmenine nuosavybe teise priklausantį turą, priimti sprendimus dėl sveikatos priežiūros bei medicininio gydymo, SODROS mokamų išmokų naudojimo ir kt. Todėl pagrįstai manytina, kad jai reikalingas globėjas, kuris priimtų už ją sprendimus jos interesų labui. Kadangi A. Č. yra netekėjusi ir neturi vaikų, todėl vienintelis artimiausias giminaitis yra A. Č. mirusio brolio S. Č. sūnus A. Č. Kitas gyvas artimas giminaitis yra A. Č. sesuo O. Č., kuri gyvena Minke, Baltarusijoje. A. Č. yra vienintelis artimasis, kuris faktiškai rūpinasi A. Č..

Suinteresuotas asmuo A. Č. ir jo įgaliotas atstovas teismo posėdžio metu prašė priimti dalinį sprendimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Nurodė, kad esant keliems pretendentams globoti A. Č., tuo atveju, jei ji būtų pripažinta neveiksnia tam tikrose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, byloje nėra ginčo dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose srityse. Pažymėjo, kad giminaičiai ir kiti A. Č. artimi asmenys siekia rasti bendrą sutarimą dėl to, kuris iš jų turėtų globoti A. Č. pripažinus ją neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

Suinteresuoti asmenys V. M. ir V. A. atsiliepime į pareiškimą prašo teismui pripažinus A. Č. neveiksnia tam tikrose turtinių santykių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, parenkant globėją, vertinti ir suinteresuotų asmenų V. M. bei V. A. kandidatūras paskiriant vieną iš jų A. Č. globėju bei turto administratoriumi, netenkinti suinteresuoto asmens A. Č. prašymo skirti jį A. Č. globėju bei turto administratoriumi. Nurodė, kad V. M. ir V. A. yra A. Č. įgaliotiniai pagal 2021 m. spalio 15 d. notaro patvirtintą įgaliojimą, kuriuo įgaliotoja pavedė suinteresuotiems asmenims tvarkyti jos turtinius klausimus. Įgaliojimas išduotas 10 metų. Suinteresuoti asmenys rūpinosi A. Č. ir jos seseria K. M. iki pastarosios mirties, padėjo A. Č. tvarkyti visus turtinius klausimus, rūpinosi jos slauga, oriu ir patogiu gyvenimu, nes dėl garbaus amžiaus A. Č. ne visus klausimus pajėgė tvarkyti pati. A. Č. yra pasirūpinusi asmenimis, kurie atliktų globėjo bei rūpintojo funkcijas. Tam yra išreikšta jos valia ir notarine forma išduoti įgaliojimai. Prokuroro pareiškime bei A. Č. atsiliepime į pareiškimą nurodytas aplinkybės neatitinka tikrovės. A. Č. atsimena ja besirūpinančių asmenų vardus, su jais bendrauja, supranta kur gyvena. A. Č. yra žinomos aplinkybės, kad V. N. ir V. A. rūpinasi A. Č., kad V. M. teikia pastovią priežiūrą A. Č. ir dėl to labai dažnai būna jos bute, tam, kad galima būtų teikti nuolatinę pagalbą, tačiau šias aplinkybes sąmoningai nutylėjo, taip siekdamas suklaidinti prokurorą

bei teismą. A. Č. A. Č. pradėjo lankyti tik pastaruoju metu, galimai siekdamas turinės naudos sau. Seserys netgi yra turėjusios konfliktą su A. Č. dėl jo bendrovės buveinės registravimo A. Č. nuosavybės adresu (neskelbtina). Seserys turėjo kreiptis teisinės pagalbos į advokatą, kad išregistruotų buveinę, nes gražiuoju konflikto išspręsti nepavyko. A. Č. yra suinteresuoto asmens V. M. buvusios žmonos (šiuo metu mirusios) teta (mamos sesuo), o V. A. yra V. M. duktė. A. Č. V. A. yra senelio iš mamos pusės sesuo. Daugelį metų V. M. rūpinosi A. Č. ir jos sesers slauga, buvo pagrindinis pagalbininkas visuose reikaluose, veždavo pas gydytojus ir bendravo su jais, aprūpino reikalingais daiktais ir panašiai. Suinteresuotų asmenų teigimu, fizinės pagalbos poreikis padidėjo prieš 7 metus, nes seserys sulaukė garbaus amžiaus, seseriai K. M. amputavo koją, todėl abiem moterims reikėjo fizinės pagalbos. Mirus K. M. ir vėliau pablogėjęs A. Č. sveikatai, kad galėtų tinkamiau ja rūpintis, kadangi jai buvo reikalinga kasdieninė priežiūra, V. M. nuolat lankydavosi jos namuose, rūpinosi jos buitimi, sveikata. Aplinkybę, kad A. Č. sveikata rūpinosi V. M. gali patvirtinti jos gydytoja. A. Č. taip pat lanko ir socialinė darbuotoja A. R., kuri gali paliudyti suinteresuotų asmenų nurodytas aplinkybes. V. Č., buvusi socialinė darbuotoja, kuri prižiūrėjo A. ir jos sesę (nuo maždaug 2016 iki 2020 metų), taip pat gali patvirtinti V. M. ir V. A. dėstomas aplinkybes. A. Č. yra išreiškusi savo valią dėl palikimo V. M., surašiusi testamentą. V. M. visą laiką už A. Č. mokėjo būsto išlaikymo išlaidas, tai patvirtina į bylą pateikti komunalinių mokesčių apmokėjimo kvitai. Pastarąjį pusmetį šiuos komunalinius patarnavimus apmoka kita įgaliotinė – V. A., įmokos mokamos per komunalinių mokesčių mokėjimo platformą „vienasaskaita.lt“, į bylą pateikti tai patvirtinantys išrašai iš V. A. banko sąskaitos. Sužinojęs apie tai, kad bandoma A. Č. pripažinti neveiksnia ir sužinojęs, kad ją neva apklausė socialiniai darbuotojai, tačiau vertėjas nedalyvavo, o A. Č. nurodė, kad ji visų klausimų negirdėjo, nes viena ausimi neprigirdi, V. M. užsakė faktinių aplinkybių konstatavimą. Antstolio faktinių aplinkybių konstatavimo protokolu fiksuotas pokalbis su A. Č., kurio metu buvo užduoti klausimai dėl A. Č. valios globėjo klausimu. A. Č. patvirtino savo valią dėl globos ir turto patvarkymų. Iš įrašo matyti, jog A. Č. viena puse silpnai girdi, tačiau klausimų esmę supranta, į klausimus atsako, savo valią išreikšti gali, t. y. gali suprasti savo veiksmų reikšmę juos valdyti. Taip pat ji pati pasirašė 2022 m. birželio mėnesį sutartį dėl socialinės priežiūros paslaugų teikimo. Suinteresuoti asmenys V. M. ir V. A. laiko, kad nėra abiejų kriterijų sprendžiant dėl asmens pripažinimo neveiksniu tam tikrose srityse viseto: net jei asmuo dėl garbaus amžiaus ar klausos sutrikimų ne visada supranta ir asmeniui reikalinga fizinė pagalba, tai antrojo kriterijaus konstatuoti nėra galimybės, nes A. Č. interesams grėsmė nekyla. Priešingai, paskyrus netinkamą globėją, jos interesai gali nukentėti. Atsižvelgiant į anksčiau nurodytą, suinteresuoti asmenys mano, kad šiai dienai A. Č. savo valią išreikšti gali, ji supranta savo veiksmų esmę ir gali juos valdyti. Visgi tam, kad galima būtų nustatyti A. Č. tikrąją psichikos būseną, reikalingos specialiosios medicininės žinios, todėl suinteresuoti asmenys neprieštarauja, kad A. Č. būtų paskirta ambulatorinė pirminė teismo psichiatrijos ekspertizė. Jeigu gavus ekspertizės aktą jo išvadose bus nurodyta, kad A. Č. dėl savo psichinės būsenos ar turimų susirgimų pobūdžio negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti, A. Č. neskirtinas A. Č. globėju bei turto administratoriumi, o parenkant globėją vertintinos suinteresuotų asmenų V. M. ir V. A. kandidatūros. Suinteresuotų asmenų ryšys su A. Č. yra labai geras, artimas, nusistovėjęs per ilgus metus. A. Č. jais pasitiki, jau anksčiau yra išreiškusi valią suteikdama jiems įgaliojimus. Suinteresuoti asmenys šiuo metu faktiškai vykdo ir gali toliau vykdyti globėjo funkcijas, sutinka tapti globėjais, todėl prašo vieną iš jų skirti A. Č. globėju bei turto administratoriumi.

Suinteresuoti asmenys V. M. ir V. A. bei jų įgaliota atstovė teismo posėdžio metu prašė priimti dalinį sprendimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Nurodė, kad teismo psichiatrijos ekspertizės išvados patvirtino, jog dėl psichikos sutrikimo A. Č. negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse. Dėl šių priežasčių suinteresuoti asmenys neprieštarauja dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia tam tikrose srityse, kol giminaičiai ir kiti A. Č. artimi asmenys siekia rasti bendrą sutarimą dėl to, kuris iš jų turėtų globoti A. Č. pripažinus ją neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius pateikė išvadas, kuriose nurodė, kad byloje pateikti dokumentiniai įrodymai patvirtina, jog A. Č. galimai dėl psichinės sveikatos būklės negali pasirūpinti savimi ir priimti kasdienių sprendimų, nes nesupranta veiksmų esmės. Tačiau kokios apimties yra šis poveikis, nustatytų tik teismo psichiatrijos ekspertai, kadangi tokiam vertinimui reikalingos specialios medicinos žinios. Skyrius neprieštarautų, jeigu A. Č. neveiksnia/ribotai veiksnia tam tikrose srityse būtų pripažinta vadovaujantis gautomis teismo psichiatrijos ekspertų išvadamis. Teismui tenkinus prašymą pripažinti asmenį neveiksniu prašomose srityse, siekiant įgyvendinti, apsaugoti ir apginti neveiksnia tam tikrose srityse pripažintos A. Č. teises ir interesus, asmeniui nustatyta globa. A. Č. pati savimi pasirūpinti negali, jos globėju turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse sutinka būti paskirtas A. Č., kuris pagal galimybes rūpinasi savo teta. A. Č. sveikatos būklė leidžia globoti kitą asmenį. A. Č. yra dirbantis ir gaunantis su darbiniais santykiais susijusias pajamas. A. Č. sutuoktinė I. B. sutinka, kad sutuoktinis būtų paskirtas jo tetos globėju. Pripažinus A. Č. neveiksnia tam tikrose srityse jos globėja taip pat pretenduoja būti paskirta V. A. Suinteresuotas asmuo byloje V. M. sutinka, kad dukra V. A., pripažinus A. Č. neveiksnia tam tikrose srityse, būtų paskirta jos globėja ir turto administratore. Pretendentės į globėjas sesuo N. B. sutinka, kad V. A. būtų paskirta tetos A. Č. globėja ir turto administratore. V. A. sutuoktinis A. A. sutinka, kad sutuoktinė būtų paskirta savo tetos globėja. Pretendentė į globėjas yra dirbanti, jos sveikatos būklės leidžia būti globėja. Kadangi A. Č. turi nekilnojamojo turto, skyrius rekomenduotų teismui paskirti A. Č. turimo turto administratorių. Įvertinus išdėstytas aplinkybes, atsižvelgiant į pateiktus byloje dokumentus, jei nebūtų nustatyta, kad pretendentai buvo teisti ar bausti už administracinius nusižengimus, kurie galėtų daryti reikšmingą poveikį globėjo pareigų vykdymui, skyrius daro išvadą, kad A. Č. ir V. A. atitinka būsimiems globėjams keliamus teisės aktų reikalavimus ir turi galimybes globėjo pareigas vykdyti tinkamai. Atsižvelgiant į byloje pateiktų įrodymų visumą bei aplinkybę, kad A. Č. ir V. A. pretenduoja ir sutinka būti paskirti neveiksnia tam tikrose srityse pripažintinos A. Č. globėjais bei turto administratoriais, skyrius prašytų neveiksnia tam tikrose srityse pripažinus A. Č., nustatyti jai globą ir jos globėją bei turto administratorių paskirti teismo nuožiūra.

Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus atstovė teismo posėdžio metu neprieštaravo pateiktam prašymui priimti dalinį sprendimą dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia pareiškime nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

CK 2.10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad fizinis asmuo, kuris dėl psichikos ir elgesio sutrikimo negali suprasti savo veiksmų tam tikroje srityje reikšmės ar jų valdyti, gali būti teismo tvarka pripažintas neveiksniu toje srityje. Neveiksniui tam tikroje srityje asmeniui šioje srityje yra nustatoma globa. Pripažinimo neveiksniu instituto taikymo ir globos tam tikroje srityje neveiksniu pripažintam asmeniui nustatymo tikslas yra siekis įgyvendinti, apsaugoti ir apginti neveiksnaus tam tikroje srityje asmens teises ir interesus, taip pat kitų asmenų teises ir interesus (CK 3.238 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-324-701/2022).

Teismas iš pateiktų A. Č. medicininių dokumentų nustatė, kad A. Č. buvo diagnozuota kiti specifiniai nerimo sutrikimai (F41.8).

Išvadoje dėl asmens gebėjimo pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus nurodyta, kad atlikus A. Č. gebėjimo pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus vertinimus, darytina išvada, jog A. Č. negeba pasirūpinti savimi ir priimti kasdienių sprendimų šiose turtinių santykių srityse: 1) asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas ir pan.); 2) asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų pirkimo - pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu ir pan.; 3) kilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamojo turto pirkimo - pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai

ir pan.); 4) nekilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ar kt.); 5) paveldėjimo teisiniai santykiai (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas ir kt.) 6) dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla ir kt.) ir šiose asmeninių neturtinių santykių srityse: 1) savitvarkos įgūdžių sritis (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra ir pan.); 2) sveikatos priežiūros sritis (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas ir pan.); 3) šeimos santykių sritis (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią – auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti ir kt.); 4) asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus; 5) darbo teisinių santykių sritis (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius ir pan.); 6) politinių (pilietinių) teisių sritis. Išvados pateiktos bendraujant su A. Č., jos sūnėnu A. Č., stebint jos elgseną (1 t., e. b. l. 1).

Teismo psichiatrijos ekspertizės akte Nr. 83TPK-640/2022 nurodyta, kad A. Č. konstatuojami psichikos sutrikimai: kita kraujagyslinė demencija (F 01.8). Dėl šių psichikos sutrikimų A. Č. negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti šiose turtinių santykių srityse: 1) asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas); 2) asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų pirkimo- pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu; 3) kilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); 4) nekilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); 5) paveldėjimo teisiniai santykiai (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas); 6) dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla). A. Č. taip pat negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti šiose asmeninių neturtinių santykių srityse: 1) savitvarkos įgūdžių sritis (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra); 2) sveikatos priežiūros sritis (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas); 3) šeimos santykių sritis (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią - auklėti ir prižiūrėti savo vaikus); 4) asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus; 5) darbo teisinių santykių sritis (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius); 6) politinių (pilietinių) teisių įgyvendinimo sritis (teisė rinkti, teisė būti išrinktam). Ekspertizės atlikimo metu A. Č. rasta namuose, gulinti lovoje, su tiriamąja bendrauta rusų kalba. Tiriamoji pasakė savo vardą, pavardę, amžių, dalinai orientuota laike, vietoje, stebimi išreikšti atminties, dėmesio sutrikimai, mąstymas klampus, neproduktyvus. Tiriamoji elementarius buitines daiktus atpažįsta, tačiau negeba išpildyti valingo dėmesio koncentracija, perkėlimu, paskirstymu grindžiamų užduočių. Skaitymo įgūdžiai išlikę, o kopijavimo, rašymo – sutrikę. Tiriamoji negali savarankiškai socialiai funkcionuoti (1 t., e. b. l. 140-145). Ekspertų išvada motyvuota, neprieštarauja kitiems byloje esantiems įrodymams, ja abejoti nėra pagrindo (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 185 straipsnio 1 dalis, 218 straipsnis).

Teismas, įvertinęs byloje esančius įrodymus dėl A. Č. psichinės būklės, psichikos sutrikimų poveikio jos gebėjimams turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, konstatuoja, kad A. Č. nebeturi reikiamų gebėjimų savo veiksmais įgyti civilines teises ir susikurti civilines pareigas tiek turtinių, tiek asmeninių neturtinių santykių srityse, kurios yra nurodytos pareiškimė. Turtinių santykių srityse A. Č. neturi reikiamų gebėjimų, nes nebeįsimeina naujos informacijos, sutrikusi jos orientacija vietoje ir laike, sutrikę rašymo, kopijavimo įgūdžiai. Kalbant apie asmeninių neturtinių santykių sritį, A. Č. reikalinga pagalba atliekant elementarius savitvarkos ir higienos veiksmus, ji nežino jai paskirtų vartoti vaistų pavadinimų, jos vykimą į gydymo įstaigas organizuoja ją prižiūrintys asmenys. Taigi, A. Č. visose pareiškimė nurodytose srityse yra reikalinga pagalba priimti kasdienius sprendinius, o nesant šios pagalbos kyla grėsmė, jog A. Č. nebus pajėgi savarankiškai tinkamai apsaugoti savo teises ir teisėtus interesus bei pasirūpinti savimi.

Esant šioms aplinkybėms teismas sprendžia, kad nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, sveikatos būklę, yra pagrindas tenkinti pareiškėjo pareiškimo dalį dėl A. Č. pripažinimo neveiksnia tam tikrose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse ir pripažinti A. Č. neveiksnia teismo psichiatrijos ekspertizės akte Nr. 83TPK-640/2022 nurodytose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse (CPK 468 straipsnio 1 dalis).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 261 straipsnio 1 dalimi, 270 straipsniu, 443 straipsnio 1 dalimi, 464¹ straipsniu, 468 straipsniu,

n u s p r e n d ž i a:

pripažinti A. Č., asmens kodas (neskelbtina), deklaruotos gyvenamosios vietos adresas (neskelbtina), neveiksnia šiose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse:

– turtinių santykių srityse: asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas); asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų pirkimo–pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu; kilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); nekilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai); paveldėjimo teisiniai santykiai (testamento sudarymas, palikimo priėmimas); dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla);

– asmeninių neturtinių santykių srityse: savitvarkos įgūdžių (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra); sveikatos priežiūros (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas); šeimos santykių (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią – auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti); asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus; darbo teisinių santykių (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius); politinių (piliетinių) teisių (teisė rinkti, teisė būti išrinktam).

Nurodyti, kad daliniu sprendimu yra galutinai išspręstas pareiškime pareikštas prašymas pripažinti A. Č. neveiksnia pareiškime nurodytose 6 turtinių santykių srityse ir 6 asmeninių neturtinių santykių srityse.

Pateikti sprendimą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jo įsiteisėjimo Neveiksnių ir ribotai veiksmų asmenų registro tvarkymo įstaigai.

Įsiteisėjus sprendimui, grąžinti viešajai įstaigai Kauno miesto poliklinikai, juridinio asmens kodas 135042394, buveinės adresas Kaunas, Pramonės pr. 31, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninei, juridinio asmens kodas 302583800, buveinės adresas Kaunas, Josvainių g. 2, uždarajai akcinei bendrovei „Sveikatos projektai“, juridinio asmens kodas 135724231, buveinės adresas Kaunas, Pamario g. 1, A. Č., asmens kodas (neskelbtina), medicininius dokumentus.

Sprendimas per 30 dienų gali būti skundžiamas apeliaciniu skundu Kauno apygardos teismui per Kauno apylinkės teismą.

Teisėja

Silvija Gervienė